

השתלמות עומק לנוטריונים פעילים

רצון חופשי, כשרות משפטית והבנה באישורי נוטריון

נערך ע"י עו"ד ונוטריון משה בן-דוד

תאריך עדכון: 01/2020 | כל הזכויות שמורות לעו"ד משה בן-דוד
מסמך זה אינו מהווה ייעוץ משפטי ונועד לצרכי לימוד בלבד | ראו גם: [מדריך כיס לנוטריון](#)

ספרות מקצועית

- דיני הנוטריונים ותולדותיהם | יונה דה-לוי
- מדריך לנוטריון הלכה למעשה | אריה לית
- המדריך המעשי לנוטריון | משה אלפסי, אסף ביטון

נושאי המסמך

1. [חזקת התקינות וחשיבות הקפדה על קיום החוק והתקנות](#)
2. [פעולות טעונות הסכמה](#)
3. [רצון חופשי, כשרות משפטית והבנת הפעולה](#)
4. [תעודה רפואית](#)
5. [אישור נוטריון לבעל-מוגבלות](#)
6. [יפוי כוח](#)
7. [הוכחת זכות החתימה בשם הזולת](#)
8. [שליחות : יפוי כוח מתמשך](#)

המידע המקצועי המופיע במדריך זה מלווה במראי-מקום מדויקים ונסמך על החוק ועל התקנות. בכל מקרה של פליטת קולמוס או אחרת, האמור בחוק בלבד הוא שקובע. השימוש במידע המופיע באתר אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי והסתמכות על האמור בו היא באחריות המשתמש בלבד

1. חזקת התקינות וחשיבות ההקפדה על קיום החוק והתקנות

חקיקה: תקנה 19 לתקנות הנוטריונים

19. אישורו של נוטריון לפי חוק זה והתקנות על פיו, יהיה ראיה מספקת בהליך משפטי, ללא צורך בראיה נוספת, לדברי הנוטריון ולמעשיו ולדברי אחרים ולמעשיהם שאמרו או עשו בפניו, הכל כאמור באישור

פסיקה: חזקת התקינות מותנית בהקפדה על החוק והתקנות

ה"פ (מחוזי חי') 22583-01-14 שולמית יעקובסון נ' נטליה זבגלסקי
(פורסם בנבו, 26.01.2016)

"חזקת התקינות אומצה בימים בהם תפקיד הנוטריון מולא על ידי עובד ציבור, שנקרא נוטריון ציבורי, טרם חקיקת החוק... לדידי, אין עוצמתה של החזקה זהה, מקום בו אין המדובר בעובד ציבור המבצע את השירות. מכל מקום, חזקת התקינות היא חזקה הניתנת לסתירה. אם כן לפתחו של הטוען לפגמים בפעולותיו של הנוטריון מוטל הנטל להוכיח קיומם של אלה."

ה"פ (מחוזי תל אביב-יפו) 580/02 נינה פריץ נ' בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ
(פורסם בנבו, 20.07.2005)

"היותו של אישור נוטריוני ראיה מספקת לאמור בו, כפי שקובע סעיף 19 לחוק הנוטריונים, מותנה בכך שהנוטריון פעל בהתאם לחוק הנוטריונים... בענייננו, הוכח כי יפוי הכוח לא אושר בצורה תקינה... ולכן חזקת התקינות... נסתרת... עובר הנטל אל שכמו של הצד המבקש להסתמך על יפוי הכוח להוכיח את תוקפו."

ת"ע (משפחה באר שבע) 24485-02-10 מ.ז. נ' פ.ז
(פורסם בנבו, 02.10.2012)

"חזקה כי משנערכה הצוואה בפני נוטריון, הרי שהנוטריון פעל כדין והסביר למנוחה את משמעות עריכת הצוואה ואת משמעות הוראותיה בשפה פשוטה וברורה"

המידע המקצועי המופיע במדריך זה מלווה במראי-מקום מדויקים ונסמך על החוק ועל התקנות. בכל מקרה של פליטת קולמוס או אחרת, האמור בחוק בלבד הוא שקובע. השימוש במידע המופיע באתר אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי והסתמכות על האמור בו היא באחריות המשתמש בלבד

2. פעולות טעונות הסכמה

חקיקה: תקנה 6 לתקנות הנוטריונים

6. נתבקש נוטריון לאמת את חתימתו של אדם על מסמך ונתעורר ספק אם אמנם עשיית הפעולה שבמסמך טעונה אישור, הסכמה או פעולה כיוצאת באלה, ואלה לא ניתנו, יצרף הנוטריון לאישורו הערה כי אין באישורו משום אישור לתקפה של הפעולה שבמסמך.

3. רצון חופשי, כשירות משפטית והבנת הפעולה

חקיקה: תקנה 4(ד) לתקנות הנוטריונים

4. (ד) נוטריון לא יתן אישור על עשיית פעולה בפניו אם בכל נסיבות הענין לא שוכנע שהניצב בפניו פועל מרצונו החפשי ושהוא מבין הבנה מלאה את משמעותה של הפעולה.

פסיקה: כשירות משפטית

תמ"ש (משפחה תל אביב-יפו) 21371-08 ד.ה. נ' מ.א.ז.
(פורסם בנבו, 25/04/2012)

פסיקה: הבנת הפעולה

ת"א (מחוזי ת"א) 14380-10-10 סעדה גואנה מיטרי נ' עלס דוברונסקי עו"ד
(פורסם בנבו, 05/01/2014):

"אימות החתימה אין משמעו רק התייצבות לפני הנוטריון וחתימה על המסמך. ההתייצבות היא השלב הראשון והחתימה היא השלב האחרון. אולם, התחנות שבדרך אף הן בעלות חשיבות ומשקל רבי ערך, שכן העיקר הוא בבירור מצד הנוטריון כי החותם מבין את מעשיו ומודע לתוצאותיהם"

ע"א 1117/06 חברת אלקודס קורפוריישן נ' יורשי המנוח מוחמד עלי עבד אלרחמן
(פורסם בנבו, 14.04.2010)

נקיטת זהירות: יפוי הכוח מדבר בעד עצמו ואף עלול להטיל התחייבות על מייפה הכוח.

ת"ע (משפחה ירושלים) 30213-04-12 פלוני נ' אלמוני (פורסם בנבו, 26.01.2016)
"אישור הנוטריון מציין אמנם את העובדה כי המנוח היה עיוור, אך חסר פירוט באשר לדרך בה השתכנע כי המנוח מבין את הפעולה... חשיבות הפירוט החסר בנסיבות אלה הינה רבה

המידע המקצועי המופיע במדריך זה מלווה במראי-מקום מדויקים ונסמך על החוק ועל התקנות. בכל מקרה של פליטת קולמוס או אחרת, האמור בחוק בלבד הוא שקובע. השימוש במידע המופיע באתר אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי והסתמכות על האמור בו היא באחריות המשתמש בלבד

מאוד. שכן הדעת נותנת כי גם אם היה המנוח צלול בעת עריכת הצוואה (שלוש שנים בקירוב עובר לפטירתו בגיל 96 שנים)"

מבחן עורך-הדין הסביר:

ע"א 2599/13 עו"ד משה הרמן נ' רון עלדור (פורסם בנבו, 03.09.2015)

חובה מוגברת כלפי צדדים שלישיים

ע"א 2599/13 עו"ד משה הרמן נ' רון עלדור (פורסם בנבו, 03.09.2015)

פסיקה: אחריות הנוטריון

תא (ת"א) 70557/03 דרומי שולה נ' חיים מזרחי

בהיעדר חוות דעת רפואית או כל ראייה פוזיטיבית אחרת, לא מצאתי בסיס כדי לקבוע כי נתגלה פגם ברצונו של המנוח עת חתם על יפויי הכוח ותצהירי העברה...
אם כן, השאלה העומדת בפנינו היא, האם עלה בידי התביעה להוכיח כי המנוח חתם על יפוי הכוח והמסמכים הנלווים בלא שהבין את תוכנם ומהותם...
במסגרת זו, עלינו לבחון האם עו"ד סוחוי, כנוטריונית, עשתה את המוטל עליה כמצוות חוק הנוטריונים תשל"ו-1976 (להלן: "חוק הנוטריונים") ותקנות הנוטריונים תשל"ז-1977 (להלן: "תקנות הנוטריונים") והאם בהתנהגותה של עו"ד סוחוי, בעת החתמת המנוח על שלושת יפויי הכוח, בשלוש הזדמנויות שונות, הייתה משום רשלנות.

תרגול: בדיקת הרצון החופשי

מייפה הכח הוא ראובן, בן 85, התאלמן לפני 3 חודשים, חי בגפו במרכז ת"א.
יש לו בן ובת. בנו איש עסקים, שמעון, בן 50 גר עם משפחתו ברחוב הסמוך. בעל מספר מסעדות בזכיינות בתחום המזון המהיר. בתו, לאה, מורה שגרה עם משפחתה בצפון. אין קשר עם האב, ייתכן שהבן גורם למידור כלפיה.
בבעלות האב 3 דירות, 2 דירות מושכרות, מתקיים מקצבת קשישים ומדמי השכירות במשך היום אינו יוצא מהבית (מאז פטירת אשתו שרוי בדכאון) מצבו הרפואי מתאים לגילו, נוטל קבוע תרופות להורדת לחץ דם, ובילילה גלולות שינה. לפני כשנה עבר צינתור.
הבן מצוי בצרות כלכליות, לפני חדלות פירעון, ומנסה (ובתרגיל זה אף יצליח) להחתים את אביו על יפוי כח נוטריוני לפיו הוא מיופה כח לפעול בכל הדירות. האב משוכנע שבנו דואג לו. הבן הוא זה שטיפל ברכישת הדירות ומאז הוא משכיר אותן. (האב חותם על חוזי השכירות) האב משוכנע שכדאי לחתום על יפוי כח נוטריוני כדי שבנו יפעל לכך שלא יוטל עליו מיסוי דירה שלישית, וכן בנו שכנע אותו שכדאי למכור 2 דירות קטנות ישנות, ולרכוש דירה גדולה יותר באזור מבוקש, שאם לא כן הכנסתו תיפגע.

המידע המקצועי המופיע במדריך זה מלווה במראי-מקום מדויקים ונסמך על החוק ועל התקנות. בכל מקרה של פליטת קולמוס או אחרת, האמור בחוק בלבד הוא שקובע. השימוש במידע המופיע באתר אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי והסתמכות על האמור בו היא באחריות המשתמש בלבד



הם מגיעים יחד לנוטריון, האב מעוניין לחתום במהירות כדי שבנו המוצלח יטפל ויחסוך לו כסף.

כיצד ינהג הנוטריון?

בהנחה שייחתם יפוי הכח הנוטריוני - כיצד יעמוד הנוטריון לחקירה על דוכן העדים?

פרקטיקום: בדיקת הרצון החופשי והבנת הפעולה

רצון חופשי > נבדק פגם ברצון

בדיקת הרצון החופשי היא בעיקרה בדיקה רפואית. סימנים מחשידים כוללים: תשישות, בלבול, שכחה.

מתוך אתר משרד המשפטים:

סעיף 4(ד) לתקנות הנוטריונים, מדבר על בירור הכשרות המשפטיות וחופשיות הרצון. אם יש לנוטריון חשש לגבי כשרותו הנפשית של הלקוח, עליו לוודא כי הלקוח אכן כשיר, ע"י אישור רפואי או ע"י חו"ד פסיכיאטר וכו'. העתק האישורים הרפואיים יש לצרף לעותק שנשאר בידי הנוטריון, ולעותק הניתן לחותם.

בספרו של יונה דה-לוי, דיני הנוטריון ותולדותיהם, עמ' 282, ממליץ המחבר לנוטריון לציין על האישור הנוטריוני הערה: "הוצגה בפני הנוטריון תעודה רפואית כדין".

ההבנה > המבחן > האם הנוטריון הסביר ללקוח?

אם הנוטריון פעל לפי החוק והתקנות, קיימת חזקת תקינות. ר' לעיל.

4. תעודה רפואית

חקיקה: תקנה 4(ה) לתקנות הנוטריונים

4. (ה) לא יתן נוטריון אישור על עשיית פעולה בפניו אם המבקש לבצע את הפעולה מאושפז בבית חולים או מרותק למיטתו, כל עוד לא הוצגה בפניו תעודה רפואית לפי טופס שבתוספת הראשונה שהוצאה ביום עשיית הפעולה; התעודה הרפואית תצורף לעותק האישור שיישמר בידי הנוטריון.

לקריאה נוספת:

פגמים בצוואות | שאול שוחט, הוצאת סדן, עמ' 106:

"... יש חשיבות לצירוף תעודת רופא, המשקפת את מצבו הרפואי של המצווה ביום עשיית הצוואה. התעודה הרפואית יכולה לסייע בהסרת כל ספק, בדבר גמירת דעתו של המצווה, שהמסמך ישמש כצוואה."

המידע המקצועי המופיע במדריך זה מלווה במראי-מקום מדויקים ונסמך על החוק ועל התקנות. בכל מקרה של פליטת קולמוס או אחרת, האמור בחוק בלבד הוא שקובע. השימוש במידע המופיע באתר אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי והסתמכות על האמור בו היא באחריות המשתמש בלבד.

פסיקה: הרחבת המונח "מרותק למיטתו"

עמ"ש (מחוזי ירושלים) 13612-12-12 יוסרא דרוויש נ' סאמי דרוויש

(פורסם בנבו, 15.07.2013):

"הפסיקה הרחיבה את המונח "מרותק למיטתו" כך שגם כשמדובר באדם המתקשה להתנייד או באדם מבוגר שמחמת גילו או חוליו קשה לו לצאת מביתו, יש צורך בקבלת תעודה רפואית..."

בע"מ 3777/12 פלוני נ' פלונית

(פורסם בנבו, 08.07.2012)

"בבקשה דנן טוענים המבקשים כי הגיעה העת להסדיר את סוגיית ה"כשרות לצוות" של מצווה, וטוענים כי בקשתם מעוררת דיון בשלושה נושאים בעלי חשיבות ציבורית גבוהה. ראשית, טוענים המבקשים כי יש לפרש את המונח "מרותק למיטתו" הקבוע בתקנה 4(ה) לתקנות הנוטריונים כך שמונח זה יתייחס גם למצווה בעל מגבלות קוגניטיביות או פיזיות קשות, ומשכך ייחשב כמי שצריך להמציא אישור רפואי לעורך הצוואה. מוטב יעשו עורכי דין העורכים צוואה בעדים אם יבחנו האם מתעורר חשש שהמצווה אינו כשיר לצוות, במיוחד כאשר מדובר במצווים באים בימים הסובלים מבעיות קוגניטיביות ומבעיות רפואיות שונות. במידה ואכן מתעורר חשש כזה, יפנה עורך הצוואה את המצווה לבדיקה רפואית עצמאית שתיערך כמובן בטרם תיחתם הצוואה. בדיקה כזו תשמש בראש ובראשונה, כדי להבטיח כי הצוואה הנערכת בידי עורך הדין אכן מהווה מימוש של האוטונומיה וחופש הרצון של המצווה. בנוסף לכך, לבדיקה רפואית מוקדמת כזו יתרון ראייתי חשוב, שכן בדיקה רפואית עצמאית שתיערך בזמן אמת, ללא מעורבותם של מי מהנהנים האפשריים מהצוואה, יכול שתייתר הצורך בהתדיינויות משפטיות מיותרות לאחר מות המצווה

ת"ע (משפחה טבריה) 41070-08-10 מיכאל גשוק ז"ל נ' יעקב וייסמן

(פורסם בנבו, 04.09.2011):

"(האישור הרפואי שהחזיקה בו, הוכן 5 ימים קודם חתימת הצוואה ולא בנוסח המתאים). לאור הפגם עבר נטל ההוכחה לפתחו של המשיב והוא עמד בנטל זה. בהתבסס על סעיף 25 לחוק הירושה נקבע כי הפגם תוקן ורופא."

ת"ע (משפחה נצרת) 14508-09-13 ע. ס נ' ד.ע

(פורסם בנבו, 06.01.2016)

"אין זה משנה אם מדובר בבדיקה או באשפוז."

ת"ע (משפחה ר"ג) 23328-11-09 ע.א נ' י.א

(פורסם בנבו, 30.09.2014)

המידע המקצועי המופיע במדריך זה מלווה במראי-מקום מדויקים ונסמך על החוק ועל התקנות. בכל מקרה של פליטת קולמוס או אחרת, האמור בחוק בלבד הוא שקובע. השימוש במידע המופיע באתר אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי והסתמכות על האמור בו היא באחריות המשתמש בלבד

"כאשר מצווה לא יכול לגשת בעצמו למשרד הנוטריון לעריכת הצוואה בשל מגבלותיו הפיזיות, חובה על הנוטריון לדרוש כי תוצג בפניו תעודה רפואית אודות מצבו."

ת"ע (משפחה ירושלים) 41360-09 ר' א' נ' י' א'

(פורסם בנבו, 04.11.2014)

"במקרה דנן, המדובר היה במנוחה שהתקשתה בהליכה ונעזרה בהליכון. עצם העובדה שהנוטריון נאלץ להגיע לביתה, היות והמנוחה לא יכולה היתה להגיע למשרדו, מלמדת כי המנוחה היתה בגדר "מרותקת למיטתה".

ת"ע (משפחה תל אביב-יפו) 550-11-12 א' נ' ז'

(פורסם בנבו, 12.11.2014)

"במקרה דנן המנוח היה מרותק למיטתו בביתו ולפיכך היה צורך בקבלת תעודה רפואית. אולם, ביום שנחתמה הצוואה לא הייתה בפני הנוטריון תעודה רפואית כדין, אלא רק אישור כשירות בעל פה מהפסיכיאטר שזמן לבדוק את המנוח, והתעודה הרפואית נשלחה לנוטריון למחרת. ברם, האישור הנוטריוני נעשה שלושה ימים לאחר חתימת הצוואה, כשהתעודה הרפואית כבר הייתה בפני הנוטריון ולכן ביהמ"ש קובע כי הנוטריון קיים את תקנה 4 (ה) לתקנות הנוטריונים."

ה"פ (שלום ירושלים) 719/05 טיטלבאום יוטא ברכה נ' דב וינברגר

(פורסם בנבו, 02.07.2006)

"במקרה שבפני אין מדובר במצב של מחלה אלא באשפוז עקב לידה."

פרקטיקום: פרשנות מרחיבה למונח "מאושפז בבית-חולים"

מאחר שמטרת התקנה היא לברר את גמירת הדעת של המצווה ולהבטיח את חופש רצונו, יש ליתן פרשנות מרחיבה למונח "מאושפז בבית חולים" בתקנה. זאת ועוד: אין לתת להיגד "מרותק למיטתו" את מובנו המילולי המצומצם, אין הכוונה שרק מצבו של אדם "המרותק" לחלוטין למיטתו ואינו יכול לשבת, לקום ולהתהלך ולו מעט, יחייב צירוף תעודה רפואית. יש להרחיב את פירוש המונח ולהחיל התקנה גם על אדם הסובל מקשיי ניידות, נזקק לעזרת הזולת, ומחמת גילו, או מצבו הרפואי או שניהם גם יחד, קשה לו לצאת מביתו."

ולעניין זה הועלתה בהרצאה סוגיה:

בע"מ 3777/12 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו, 08.07.2012):

נוטריון שחותם כעד על "צוואה בעדים" - האם חייב להצטייד בתעודה רפואית?

המידע המקצועי המופיע במדריך זה מלווה במראי-מקום מדויקים ונסמך על החוק ועל התקנות. בכל מקרה של פליטת קולמוס או אחרת, האמור בחוק בלבד הוא שקובע. השימוש במידע המופיע באתר אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי והסתמכות על האמור בו היא באחריות המשתמש בלבד.

5. אישור נוטריון לבעל-מוגבלות

חקיקה: תקנה 8 לתקנות הנוטריונים

8. ניצב לפני נוטריון לשם אימות חתימה, קבלת תצהיר או הצהרה אחרת או עריכת מסמך לחתימתו אדם שהוא אילם, חרש או עיוור, יציין הנוטריון באישורו את עובדה זו וכן את הדרך שבה השתכנע שאותו אדם אמנם הבין את משמעותה של הפעולה; שוכנע נוטריון שהניצב לפניו אינו יודע לחתום את שמו, יבוא, לענין תקנות אלה, במקום החתימה - טביעת האצבע שלו.

פסיקה: חובת ציון המוגבלות באישור נוטריון

ה"פ (מחוזי תל אביב-יפו) 580/02 נינה פריץ נ' בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

(פורסם בנבו, 20.07.2005)

"בפני הנוטריון ישב על כסא גלגלים אדם שהיה מעל גיל 90, ללא תזוזה של הידיים והרגליים – אדם שלא היה מסוגל לדבר או לתקשר עם הסביבה. אדם שכזה נחשב "אילם"... כל אלו היה צריך הנוטריון לציין באישורו, בצירוף הסבר כיצד שוכנע שהמנוח מבין את משמעות הפעולה, חרף מצבו הנ"ל."

תמ"ש (משפחה תל אביב-יפו) 21371-08 ד.ה. נ' מ.א.ז

(פורסם בנבו, 25.04.2012)

"התובע לא "ניצב" בפני הנוטריונים אלא היה במיטה, והדבר כלל לא צוין; התובע היה מרותק למיטה והדבר לא צוין; התובע היה אילם והדבר לא צוין; איש מהנוטריונים לא ציין את הדרך שבה השתכנע שהתובע אמנם הבין את משמעות החתימה על יפוי הכוח; לפחות בחתימת יפוי הכוח השני נחתם השם פעמיים, ובכל פעם באופן שונה. הדבר לא צוין; התובע היה מרותק למיטה, כאמור לעיל, וחרף כך לא הוצגה לאיש מהנוטריונים תעודה רפואית על מצבו הקוגניטיבי של התובע. כל הכשלים האלה – לפחות יש בהם כדי להעביר את נטל הראייה על הנתבע"

פסיקה: חתימה בטביעת אצבע

ת"ע (משפחה ירושלים) 30213-04-12 פלוני נ' אלמני

(פורסם בנבו, 26.01.2016)

"על כך מתווספת העובדה כי לראשונה בחייו חתם המנוח על הצוואה בטביעת אצבע בלבד. כפי שנזכר לעיל, בכך יש לעורר את החשש שמא המנוח הוחתם בהיותו תחת השפעה בלתי הוגנת [ע"א 5640/92 אלוני נ' באומן, פ"ד מט (5) 373]."

המידע המקצועי המופיע במדריך זה מלווה במראי-מקום מדויקים ונסמך על החוק ועל התקנות. בכל מקרה של פליטת קולמוס או אחרת, האמור בחוק בלבד הוא שקובע. השימוש במידע המופיע באתר אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי והסתמכות על האמור בו היא באחריות המשתמש בלבד.

תרגול: החתמת עיוור על יפוי-כוח במקרקעין

נוטריון החתים עיוור על יפוי כוח נוטריוני למכירת דירתו, ציין באישור שמייפה הכוח הוא עיוור ושהוא ניצב לפניו. מייפה הכוח נשאל ע"י הנוטריון אם הוא יודע שהוא חותם על יפוי כוח נוטריוני והמייפה הכוח השיב: "כן".
האם יפוי הכוח תקין?

6. יפוי-כוח

חקיקה: תקנה 5 לתקנות הנוטריונים

5. (א) מי שנתן יפוי כח בפני נוטריון, או חתם בפניו על מסמך אחר בין שהנוטריון ערך אותם ובין שאימת את חתימת החתום עליהם, ויפוי הכח או המסמך האחר ניתנים לביטול על פי האמור בחוק השליחות, תשכ"ה-1965, או כל דין אחר על ידי מי שנתן אותו או חתם כאמור, רשאי להודיע לנוטריון על ביטולם.
- (ב) ההודעה על ביטול כאמור בתקנת משנה (א) תינתן בכתב, ותיחתם בפני הנוטריון עצמו או תיחתם בפני נוטריון אחר, אשר יאמת את חתימת המבטל.
- (ב1) נוטריון שקיבל הודעה על ביטול כאמור בתקנה זו יסביר למבטל את החשיבות להודיע על ביטול המסמך לאחד או יותר מאלה, לפי העניין:
- (1) לנוטריון שאישר את המסמך;
- (2) למי שבידו נמצא המסמך או שפועל על פיו.
- (ג) נתקבלה הודעת הביטול, אצל הנוטריון עצמו, יצרף הנוטריון אותה או העתק צילומי שלה לעותק של יפוי הכוח או המסמך האחר השמור בידיו וירשום אותה כהערה בעותק האמור, ויצוין בהערה את תאריך קבלת ההודעה, ולא יוציא העתק מאושר מהם אלא אם ישא ההעתק את ההערה בדבר הביטול; ההערה תכלול אזכרה שאין בה אישור בדבר תקפו של הביטול.
- (ד) בתקנה זו, "מסמך אחר" – למעט חוזה לפי חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973.

פסיקה: הרשאות ביפוי-כוח

ת"א (מחוזי ת"א) 18959-09-15 עופר קדם נ' איתן אליהו פרנקפורט

(פורסם בנבו, 27.05.2018)

"הנתבעת מסרה לנתבע יפוי כח כללי, לא הובאה כל ראיה על הגבלת היקף הרשאה ואין להסיק מהראיות כי הנתבעת התכוונה לשלול מהנתבע את הכוח להשתמש בייפוי הכח לשם מכירת הדירה".

המידע המקצועי המופיע במדריך זה מלווה במראי-מקום מדויקים ונסמך על החוק ועל התקנות. בכל מקרה של פליטת קולמוס או אחרת, האמור בחוק בלבד הוא שקובע. השימוש במידע המופיע באתר אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי והסתמכות על האמור בו היא באחריות המשתמש בלבד.

פסיקה: השלכות יפוי-כוח שאינו תקין

גישת דרורי = יפוי הכוח בטל

ת"ע (משפחה באר שבע) 24485-02-10 מ.ז. נ' פ.ז.

(פורסם בנבו, 02.10.2012)

"חזקה כי משנערכה הצוואה בפני נוטריון, הרי שהנוטריון פעל כדין והסביר למנוחה את משמעות עריכת הצוואה ואת משמעות הוראותיה בשפה פשוטה וברורה"

הגישה המקובלת = העברת הנטל

ע"א 1395/02 נסקה לוי נ' האפוטרופוס הכללי כמנהל נכסי המנוחה וידה בן עזרא ז"ל

ט(5) 49 (2005)

"כמו כן יפוי-הכוח שבהם הסמיך המנוח את המערערת להעביר לעצמה את הזכויות, לא היו תקפים גם כאשר להעברת חלקו שלו בזכויות אלו, משום שאימות חתימתו של המנוח, שחתם על יפוי-הכוח בהיותו מאושפז בבית חולים, נעשה בלי שהוצגה תעודת רופא... בנוסף, המערערת לא הרימה את הנטל להוכיח את גמירת-דעתו של המנוח"

ת"ע (משפחה באר שבע) 1390/04 פלונית נ' פלוני

(פורסם בנבו, 10.09.2007):

"לא הוצגה בפני הנוטריון תעודה רפואית כנדרש בהוראות החוק... והנטל עבר אל המשיב להוכיח את גמירות דעתו של המצווה לעשות את הצוואה. מצבו הרפואי הנפשי והפיזי של המנוח, ככל שידוע בסמוך למועד עריכת הצוואה, מלמד על אדם אשר רצונו לא היה בידו. היינו, המשיב לא הרים את הנטל שרביץ לפתחו ולא הוכיח כי המנוח היה כשיר לחתום על הצוואה למרות מצבו הרפואי... ולפיכך, הצוואה בטלה"

ת"א (מחוזי מרכז) 18025-06-09 עזבון המנוח סמי קופל ז"ל נ' עו"ד גרבי הילה

(פורסם בנבו, 28.10.2012):

"החתמת מר קופל ע"י עו"ד צוק נעשתה מבלי שטרם לקבל מהמנהל הרפואי של מוסד "ארבל", או מכל רופא אחר, תעודה רפואית... ודוק, החובה לדרוש מסמך רפואי מוטלת על הנוטריון... הנתבעים 1-4 לא עמדו בנטל שמוטל עליהם להוכיח כי יפוי כוח נוטריוני שהוצא בניגוד להוראות תקנות הנוטריונים מבטא את רצונו הממשי של מר קופל במועד הקובע."

פסיקה: ביטול יפוי-כוח

עמ"ש (מחוזי ירושלים) 53349-01-12 ר' נ' ד' ס'

(פורסם בנבו, 08.05.2012):

"עם זאת בית המשפט קבע כי יפוי הכוח שנתנה המשיבה למערער בוטל שלא כדין מאחר

המידע המקצועי המופיע במדריך זה מלווה במראי-מקום מדויקים ונסמך על החוק ועל התקנות. בכל מקרה של פליטת קולמוס או אחרת, האמור בחוק בלבד הוא שקובע. השימוש במידע המופיע באתר אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי והסתמכות על האמור בו היא באחריות המשתמש בלבד

ועו"ד ריכטר אשר שלח את הודעת הביטול לא הודיע לנוטריון שאישר את ייפוי הכוח על ביטולו..."

ת"א (מחוזי מרכז) 18025-06-09 עזבון המנוח סמי קופל ז"ל נ' עו"ד גרבי הילה
(פורסם בנבו, 28.10.2012)
כללי הפרשנות לייפוי הכוח הינם על פי דיני החוזים.

7. הוכחת זכות החתימה בשם הזולת

חקיקה: סעיף 14 לחוק הנוטריונים

14. לא יאשר נוטריון שהחתום על מסמך בשם זולתו זכאי לחתום עליו כך, אלא אם זכותו לחתום הוכחה לנוטריון על ידי מסמכים שיש בהם ראיה לדבר, ואם חתם בשם תאגיד – על ידי פנקס המתנהל על פי חיקוק, בין בידי עובד ציבורי ובין בדרך אחרת, או על ידי מסמך אחר שיש בו ראיה לדבר.

חקיקה: תקנה 3 לתקנות הנוטריונים

- 3.** (א) נתבקש נוטריון לאשר שפלוני חתם בפניו בשם של יחיד או של תאגיד או בתור אפוטרופוס, נאמן או בתפקיד כיוצא באלה, יבקש תחילה שתוגש לו ראיה בכתב להנחת דעתו בדבר זכותו של פלוני לחתום כאמור.
- (ב) הנוטריון יצרף לעותק האישור הנוטריוני שישמור בידי, את הראיה בכתב שהוגשה לו כאמור או העתק ממנה, מאושר כדין.
- (ג) הנוטריון יציין באישורו את מהות הראיה בכתב כאמור, את הרשות או האדם שהוציאה, את המועד להוצאתה, ואם היה העתק מאושר של מסמך אחר - את המועד להוצאת המסמך המקורי.

תרגול: מה חסר באישור הנוטריון להלן?

"אני החתום מטה איברהים אבו עתא נוטריון, ברחוב צלאח אלדין 20 ירושלים, מאשר כי ביום 10.2.1998 ניצב לפני מר ישראל רבין מנהלה ובעליה ובעל זכות החתימה של חברה המזוהה כחברה 510637895, רשומה כחוק בשם מ.ג.ש לשווק מזון, וחתם מרצונו החופשי על יפוי כח זה והתצהיר. ולראיה הנני מאמת את חתימתו של מר ישראל רבין בחתימת ידי ובחותמתי, היום 10/2/1998."

המידע המקצועי המופיע במדריך זה מלווה במראי-מקום מדויקים ונסמך על החוק ועל התקנות. בכל מקרה של פליטת קולמוס או אחרת, האמור בחוק בלבד הוא שקובע. השימוש במידע המופיע באתר אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי והסתמכות על האמור בו היא באחריות המשתמש בלבד.

תרגול: תרחיש לאימות חתימה בשם חברה

נתבקשת ע"י עו"ד העובד במשרדך לאשר חתימת חברה על מסמכי משכנתא המשעבדים נכס של החברה, באמצעות מנהלה שהוא מורשה החתימה בה. עו"ד מספר לך שהחברה הינה לקוחה ותיקה שלו ומציג בפנייך פרוטוקול מורשה חתימה מהשבוע האחרון.

האם וכיצד תאשר את אימות החתימה?

8. שליחות : יפוי כוח מתמשך

חקיקה: חוק השליחות

1. (א) שליחות היא יפוי כוחו של שלוח לעשות בשמו או במקומו של שולח פעולה משפטית כלפי צד שלישי.
(ב) כל פעולה משפטית יכולה לשמש נושא לשליחות, חוץ מפעולה שלפי מהותה או על פי דין יש לבצעה אישית.
2. שלוחו של אדם כמותו, ופעולת השלוח, לרבות ידיעתו וכוונתו, מחייבת ומזכה, לפי הענין, את השולח.
3. שלוחו של אדם כמותו, ופעולת השלוח, לרבות ידיעתו וכוונתו, מחייבת ומזכה, לפי הענין, את השולח.
- (א) השליחות מוקנית בהרשאה, שבכתב או שבעל-פה, מאת השולח לשלוח, או בהודעה עליה מאת השולח לצד השלישי, או על ידי התנהגות השולח כלפי אחד מהם.
(ב) נדרש אדם להיזקק לפעולת שלוח, רשאי הוא שלא להכיר בשליחות כל עוד לא הוצגה לפניו הרשאה בכתב ולא נמסר לו העתק ממנה.
14. (א) השליחות מסתיימת בביטולה על ידי השולח או השלוח, וכן במותו של אחד מהם, בגריעת כשרותו או בפשיטת רגלו או - אם היה תאגיד - בפירוקו.
(ב) הורות סעיף זה לא יחולו אם ניתנה ההרשאה להבטחת זכותו של אדם אחר או של השלוח עצמו וזכותם תלויה בביצוע נושא השליחות.

המידע המקצועי המופיע במדריך זה מלווה במראי-מקום מדויקים ונסמך על החוק ועל התקנות. בכל מקרה של פליטת קולמוס או אחרת, האמור בחוק בלבד הוא שקובע. השימוש במידע המופיע באתר אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי והסתמכות על האמור בו היא באחריות המשתמש בלבד.